

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Szrodę dnia 26 Listopada r. s. 1830 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 17 listopada.

Służącemu w Higim Oddziale własney Jego Cesarskiej Mości Kancelłaryi, Radzcy Stanu, Baronowi *Korfowi*, rozkazano być Wice-dyrektorem Departamentu różnych podatków i poborów, z pozostaniem przy teraźniejszych obowiązkach.

— *Saratowskim* Wice-Gubernatorem nayłaskawiey rozkazano być zostającemu bez obowiązków Radzcy Stanu *Ewsietewemu*.

— Przez naywyższy reskrypt, do P. Naczelnie dowodzącego w *Gruzji*, Gubernii *Astrachańskiej* i Obwodzie *Kaukazkim*, Jenerała Marszałka Polnego, Hrabiego *Paskiewicza-Erywańskiego*, pod 15 lipca roku teraźn., naymilszciey rozkazano, użyć na utrzymanie nowo-założoney w *Tyflisie* pensyi, dla edukacyi ślacheckich panien, 2500 rubli srebrnych, z summy 20 t. cz. r. zt., przeznaczoney na pensye azyatyckie. (P.P.)

— Niebezpieczeństwo grożące tutejszey stolicy przywiezieniem do niej cholery, za Boską pomocą, przy troskliwości mądrego i dobroczynnego Rządu jest oddalone. Pomimo to jednak, na przypadek nieszczęścia, poczynione są wszelkie potrzebne ostrażności szkodki. We wszystkich częściach miasta urządzone są czasowe lazarety dla ubogich, i opatrzone we wszystkie potrzeby; naznaczeni są lekarze i t. p. Sanktpetersburskie kupieckie zgromadzenie, zawsze gorliwie przyznające udział w rzeczach dotyczących się dobra powszechnego i dobroczynnych, nie zaniedbało okazać i w teraźniejszym zdarzeniu swojej ślacheckey gorliwości. W skutek podanego projektu przez Głowę miasta, Radzcę Kollegialnego *J. J. Kusowa*, zmierzającego do urządzić swoim kosztem dla ubogich obywatelskiego stanu (t. i. kupców, mieszczan, cechowych, wdów i ich sierot) lazaret na dwieście i więcej osób, opatrzyć go we wszystkie potrzebne rzeczy, i dostarczać dla chorych przez cały czas ich zostawania w nim, lekarstwa i pokarm. Początkowie wyznaczono na ten przedmiot z powszechnych obywatelskich składek pięćdziesiąt tysięcy rubli, z tém zastrzeżeniem, żeby w razie potrzeby naznaczyć więcej; prócz tego postanowiono wezwać stan kupiecki do czynienia dobrowolnych na ten cel ofiar. Nayjaśniejszy IMPERATOR, otrzymawszy o tém uwiadomienie, od P. Sanktpetersburskiego Woennego Gubernatora, Naywyżey mu rozkazać raczył, przyjąć takowe ofiary stanu kupieckiego z podziękowaniem. Zgromadzenie kupieckie, przyjąwszy z naypoddanniejszym uszanowaniem ten dowód Wysockiey Monarszey łaski, przystąpiło do wypełnienia swego zamiaru, to jest: do utworzenia ze stanu kupieckiego Komitetu, któryby zajął się wyżej wspomnianym przedmiotem. Dla ulokowania lazaretu nasytą został (dnia 25 października) dom zmarłego Radzcy handlowego *Sokołowa* (w Moskiewskiej części, w trzecim kwartale pod Nrem 437); w nim poczynione zostały potrzebne przebudowania i reparacye, zrobiono łóżek dla stu osób, przygotowano materace, szlafroki białe i inne. W tymże samym też czasie przystąpiono do zrobienia zapasu rzeczy jeszcze na sto osób. Dla urządzenia tego powszechnego lazaretu wybrani zostali na Prezydenta Komitetu, Głowa miasta, Radzca Kollegialny *J. J. Kusow*; na członków: Radzca Kollegialny *A. J. Kusow*, Radzca handlo-

wy *J. J. Ponomarew*, *P. T. Klein*, *M. N. Sotodownikow*, *J. C. Tal*, *K. W. Ritter*, *S. G. Herasimow*, Radzca handlowy *K. J. Nowikow*, *W. D. Czerniatinski*, *A. S. Sergieiew*, *B. J. Herdau*, *J. T. Specht*, *M. A. Zacharow*, Głowa rzemieślniczy Rosyjskich Cechów *J. J. Nikiforow*, Głowa rzemieślniczy Niemieckich cechów *A. M. Ditmar*, Starosta stanu Mieszczańskiego *W. F. Ledencow*; Sekretarzem i Radzcą interessow, Radzca honorowy *L. P. Zimin*. — Na urządzenie lazaretu ofiarowali: *K. J. Nowikow*, *S. G. Herasimow*, i *B. J. Herdau* na sto szlafrokow sukna ciemnoszaraczkowego 400 arszynow i płótna na materace 1500 arszynow (na 1155 rubli); rossyjskie cechowe Zgromadzenie podjęło się zrobić sto łóżek drewnianych, sto stolików, sto płwaczek, sto par pantoflow; oprócz tego przyięło na siebie uszycie wszystkich rzeczy na sto łóżek, to jest: materacow, szlafrokow, odzienia, bielizny i t. d.; niemieckie cechowe Zgromadzenie ofiarowało na sto osob cynowego naczyńia, a mianowicie: sto kubkow, talerzy i solniczek, sto dzbankow, sto tyżek, pięćdziesiąt garnkow, i t. d.; Członkowie Rady mieskiej: *M. P. Kuprianow* ofiarował 1000 arszynow płótna na koszule (na 500 rubli); kupiec 2giey gildy *T. M. Niebuczynow*, 1000 rubli pieniędzy; Burmistrz *M. J. Meńszutkin* owilichu 21 sztuk, (na 549 rubli); Radny *N. W. Wasiliew* 1239 arszynow perkalu i 50 par pończoch wełnianych (na 793 rubli); kupcy: 1szey gildy *S. W. Wasiliew*, 40 sztuk płótna flamandzkiego (na 1430 rubli); 3ciey gildy: *E. A. Abramow*, płótna na koszule 1000 arszynow (na 500 rubli); *A. T. Ferin*, płótna na koszule 500 arszynow (na 150 rubli); 2giey gildy *N. W. Driabin*, kolenkoru 11 sztuk (na 180 rubli); 3ciey gildy *A. J. Pogolski* 10 sztuk płócienka na szlafroki dla kobiet i 50 czepkow (na 215 rubli); *P. J. Chonin*, dwa pudy świec żelaznych (na 24 rubli); *J. A. Pypin*, dziesięć tułubow (na 150 rubli); *G. A. Medwediew*, białego perkalu 100 arszynow (na 55 rubli); *T. M. Tymofieiew*, 5 worow maki pszenney (na 90 rubli); *A. M. Frołow* i *R. G. Pietuchow* 40 pudow włosów na materace (na 800 rubli); *M. J. Susłow* 50 par pantoflow (na 60 rubli); 2giey gildy: *P. W. Lesnikow*, sto białych kołder (na 900 rubli); niewiadomy 100 rubli assygnacyynnych. Tym, którzy uczynili te ofiary, dnia 4 listopada było oświadczone przez Jaśnie Wielmożnego P. Sankt petersburskiego Woennego Jenerała-Gubernatora Naywyższe Jego IMPERATORSKIEJ Mości zadowolenie. (P.P.)

Wyiątki z gazety moskiewskiej o stanie miasta.

(Ciąg dalszy.)

Doniesienie naczelniczacego nad arbacką częścią: „*Xięże Gagaryn* ma honor uwiadomić Jaśnie Oświeconego Xięcia Dymitra Włodzimierzowicza, o wzorowém poświęceniu się przeznaczonemu do powierzonego mu lazaretu studenta oddziału politycznego *M. Chotkiewicza*, który przy szczupłym funduszu utrzymuje z własnoy pracy matkę, dwóch braci i dwie siostry, a chcąc wyświadczyć pomoc cierpiącej ludzkości, postanowił uskutecznić woale niepospolitą ofiarę. Zostając w lazarecie, i będąc obowiązany równie, jak inni urzędnicy z kolei deżur odbywać, *Chotkiewicz* przyjął na siebie odpowiedzialność za niektórych swoich towarzyszy, którzy mieli potrzebę od-

daleć się za innemi interessami, a za to otrzymywał od nich pieniądze. Z początku, nie wiedząc o iego celu, niektórzy mu wyrzucali, że jest interesowanym i że dla tego wystawia się na niebezpieczeństwo; ale on miał zupełnie inny zamiar. *Chotkiewicz* przez cały czas okazywał przykładną gorliwość i staranność w niesieniu pomocy cierpiącej ludzkości, nakoniec też same pieniądze, na które zasłużył tak uczciwymi i tak trudnym sposobem ofiarował na rzecz lazaretu!

— Wyciąg z doniesień jarosławskiego cywilnego Gubernatora do Moskiewskiego Woennego Jenerał-Gubernatora od dnia 9 października. W Jarosławiu 6go i 7go października zachorowało 16, umarło 18, a w ogóle od dnia 10 września do dnia 8 października zachorowało 138, umarło 60, wyzdrowiało 68, pozostało chorych 10 osób. W Rybińsku dnia 6 i 7 października zachorowało 15, umarło 7, a w ogóle od dnia 11 września do dnia 8 października zachorowało 283, umarło 108. W innych miejscach gubernii, oprócz *Mołogi* z powiatem, gdzie się okazała cholera na kilku osobach, wszystko jest pomyślnie. W mieście Rybińskud. 16 i 17 paźd. chorych na cholere zgola nie było, a w lazarecie pozostały tylko 4 osoby. W Jarosławiu dnia 16 zachorowało 16, umarło 4, dnia 17 zachorowało 13, umarło 9, a w ogóle od dnia 10 września do dnia 18 października zachorowało 258 osób, umarło 113, w lazarecie znajdą się 18. *Mołogskiego* powiatu w dwóch wsiach *Peramutach* i *Legatowie* do dnia 19 października zachorowało 8, umarło 5, a w ogóle w *Mołodzie* z powiatem chorych było 38, umarło 18, wyzdrowiało 16, pozostało chorych 4 osoby. W innych miejscach gubernii stan zdrowia jest pomyślny. W *Kostromskiej* gubernii cholera zupełnie się zmniejszyła. W mieście *Suzdalu* i w powiecie *muromskim* zupełnie ustała. W innych miastach i powiatach stan zdrowia jest pomyślny. (G.S.P.)

Wyciąg z doniesień od Zwierzchności miejscowych o biegu Cholery. (Ciąg dalszy.)

W Gubernii *Kostromskiej* od dnia 25 października.

	zachorowało.	wydzrowiało.	umarło.
Z cholery od dnia 18go do 25 października w mieście <i>Kostromie</i>	1	1	16
W powiecie <i>Juriewieckim</i>		1	4
W <i>Nerechcie</i> i jego powiecie		5	2
W ogóle od dnia 5go września t. i. od czasu okazania się cholery w <i>Kostromskiej</i> gubernii do dnia 25 października	340	90	223

Pozostałe chorych w *Kostromskiej* gubernii 21 osób, które przychodzą do zdrowia.

W Gubernii *Chersonskiej* od dnia 20 października. W mieście *Odessie* okazał się pierwszy wątpliwy przypadek dnia 4go października, z którego jeden chory na womity umarł dnia 6go tegoż miesiąca. Potem okazali się podobnie chorzy w różnych miejscach miasta, w ogóle do dnia 20 października 10 osób, z których wyzdrowiało 3, umarło 4 osoby. Zdaniem tameczney Rady *Medycznej* choroba ich uznana została za podobną z cholera. — Podług wiadomości, przedstawionych przez czasowy porządkowy Komitet do Głównego zarządu floty czarnomorskiej i portów od dnia 25 października, w *Nikolaiewskim* morskim szpitalu i *Redutskim* lazarecie z cholery.

	zachorowało.	wydzrowiało.	umarło.
Od dnia 4 do 11 września	8		3
— — 11 do 18 — —	5	2	6
— — 11 do 25 — —	33		10
— — 25 wrześ. do 2 paźdz.	76	3	41
— — 2 do 9 paździer.	144	6	87
— — 9 do 16 paździer.	124	10	75

— — 16 do 23 — — . 103 12 49 2 6 9

W ogóle . 493 28 67 4 270 16

W gubernii *Kiowskiej* od dnia 14 października. *Czygiryń-kiego* powiatu we wsi *Kapitanówce* do dnia 9 października było chorych 39 osób, z których wyzdrowiało 7, umarło 22. Od dnia 16 października. We wsi *Kapitanówce* do dnia 13 października umarłych nowych nie było, chorych zaś przybyło 5 i wyzdrowiało 5 osób. Od dnia 28 października. *Czygiryńskiego* powiatu we wsi *Kapitanówce* cholera zmniejszyła się; we wsi zaś *Ruskoy-Polan* i miasteczku *Smiałém* powiatu *Czerkaskiego*, umarło z niej, w pierwszej od dnia 8go, a w ostatniem od dnia 16 do 24 października 20 osób.

W gubernii *Włodzimierskiej* od dnia 20 października. W mieście *Muromie* z pięciu osób dotkniętych cholera od dnia 17go października wyzdrowiało 3, a dwaj pozostali przychodzą do zdrowia, od dnia zaś 11go października chorych nowych nie było. W mieście *Wiaźnikach* jeden, który zachorował na cholere, i został uleczony. Ponieważ w mieście *Muromie* od dnia 11go października chorych nie było, przeto okordonowanie zostało zdjęte. W powiecie *muromskim* dnia 19go października zachorował 1. W mieście *Suzdalu* dnia 21 października zachorowało 2, umarł 1.

W gubernii *Niżgorodzkiej* od dnia 19 października. Dnia 27 sierpnia t. i. od czasu okazania się tam cholery do dnia 19 października chorych na nią było w ogóle 1125 mężczyzn, a 740 żeńskich płci, z których:

Wyzdrowiało	Umarło
mężczyz. 531	kobiet. 341
mężczyz. 577	kobiet. 391

W gubernii *Jarosławskiej*

	zachorowało.	umarło.
Dnia 20 października	6	6
— 21 — —	7	4
— 22 — —	5	5
— 23 — —	7	3
— 24 — —	13	1
— 25 — —	2	3
— 26 — —	5	4

W ogóle od dnia 10 września, to jest: od czasu okazania się cholery w *Jarosławiu*, do dnia 27 października zachorowało 303, umarło 154 osób. *Jarosławskiego* powiatu w *Norskiej Słobodzie* i we wsi *Woszczynie* dnia 22 października umarło po jednej osobie. W *Rybińsku* od dnia 16 do 22 października zachorowało na cholere 4, a umarło 2 osoby; od dnia 22go do 26, ani chorych, ani umarłych nie było. W *Mołodzie* od dnia 2go do 15go października chora na cholere była tylko 1 osoba, która wyzdrowiała. Zatem po zanieśieniu do Pana Boga dziękczynnych modłów, z *Mołogi* dnia 18, a z *Rybińska* dnia 26 października okordonowanie zdjęte zostało. (d.c.n.) (G.S.P.)

FRANCYA.
Paryż dnia 6 listopada.

Izba Deputowanych. Na posiedzeniu dnia 4, po sprawdzeniu wyborów, *P. Benjamin Delessert*, wice-prezydent, który zymował krzesło, przełożył izbie rozpocząć głosowanie na obiór iey Prezydenta; lecz, gdy wielu członków oparło się temu przełożeniu, z przyczyny, iż znaczna deputowanych liczba jeszcze nie przybyła, albo nie jest przyznaną; izba, po krótkim rozważeniu, obiór swego prezydenta postanowiła uskuteczyć następującego czwartku, dnia 11 listopada. Posiedzenie dnia 5go, prawie zupełnie było poświęcone słuchaniu rapportu kommissyi roztrząsania projektu do prawa, względem ostatecznego urządzenia rachunków 1828go. *P. Mauguin* na tém posiedzeniu oświadczył, iż po obraniu prezydenta, ma prosić Ministerium o objaśnienie stanu spraw Francyi z Mocarstwami zagranicznymi. Jenerał *Sebastiani*, minister marynarki, odpowiedział, iż ministrowie mogą być zawsze gotowymi dać izbie objaśnienia, interessujące spokojność Francyi.

Na posiedzeniu dnia 6, izba słuchała rapportu P. Odier, względem projektu do prawa, tyżącego się kredytów dodatkowych na nadzwyczajne wydatki roku 1830; tudzież rapportu P. Keratry o nagrodach narodowych. Pierwszego projektu roztrząszenie postanowiono na dzień 10ty, a drugiego na 9ty listopada. Potém, zaięta się izba podaną przez P. Bavoux propozycją względem skassowania kaucyi dzienników; autor tey propozycji ponieważ nie był już deputowanym, nie mógł iey przeto rozwinąć; lecz się zaczęło trząsanie rapportu kommissyi, którey było poruczono ią rozpatrzyć. Propozycja ta, nie uznana przez kommissyą i zbilana przez P. Karola Lameth, który powatał przeciw dążeniu do demokracji, iawnemu od czasu wypadków lipcowych, została utrzymana przez PP. Audry de Puyraveau, Laborde i Benjamin Constant. P. Minister marynarki, propozycją tę, uważając zrazu pod względem skarbowym, oświadczył, iż rząd, co się tyczy tey kwestyi, nie ieszcze nie postanowił; lecz, że jest on podstawą, od której, zdaniem iego, nie można się usuwać; na niey tedy będzie się opierała dokładna proporcya między kaucyą dzienników, a kwotą opłat pieniężnych, w które wpaść mogą, oraz szkód i interessow, iakieby ponieść mogły. Pod względem politycznym, krótko przebiegłszy minister usługi, przez druk wyświadczone, powiada, iż rząd usuwa wszelki śrżodek przesądny; są dlań dostateczne istniejące prawa, a te powezmą zupełne i szczere wykonanie. Polityką rządu jest pokoy wewnątrz i zewnątrz. Nasze życzenia, powiada on kończąc, nasze usiłowania są za utrzymaniem pokoiu. Do bronii weźmiemy się, chyba tylko dla bronienia ziemi naszej, lub dla pomszczenia się znieważonego narodowego honoru.

Izba Parów. Izba, gdy dnia 4go zebrało się kilka iey kommissyy, rozpoczęła swoje prace prawodawcze. Na posiedzeniu dnia 6, izba naradza się o propozycji Wice-Hrabi Dubouchage, względem podania prawa, powściągnięcia zbrodni i przestępstw, popełnianych w budowach poświęconych religii; z tey okoliczności P. Margrabia Catelet mniéma, iż, gdy wszystkie przestępstwa, których powściągnięcia żąda P. Dubouchage, są wymienione w kodeksie karnym, pod którego władzę podciągnęto ie zniesienie prawa o świętokradztwie, przyjęcie tey propozycji czyniłoby w pewien sposób drugą tego ostatniego prawa edycyą. Po krótkim roztrząszeniu, izba postanowiła, iż nie ma czasu dogodnego o tém się naradzać. Z porządku dziennego wzięto pod roztrząsanie projekt do prawa względem pensyy. Izba uchylila drugi paragraf, który pod przeyrzenie podciągał pensye, dane od dnia 1go stycznia 1828, na skutek wypełnienia prawa 11go września 1807 roku, a prawo, przywiedzione do swego pierwszego paragrafu, zalecaiącego czyste i proste zniesienie tego prawa 11 września 1807 roku, zostało przyjęte większością 82 głosów przeciw 10ciu.

— W niedzielę, Następcą Tronu wyjedzie do Grenobli; J. K. W. będzie przejeżdżał przez Orléans, Moulins, Ganat, Thiers i Lyon. Od będzie on przegląd gwardyi narodowych. Następcą Tronu wyraźnie oświadczył, iż nie chce, ażeby na podróż iego czyniono iakikolwiek wydatek, iakąkolwiek ceremonią; że nawet w miastach, w którychby się zatrzymywał, będzie przebywał w domach zajezdnych.

— Mówią o widzeniu się P. Ofalia, ambasadora hiszpańskiego, z jednym z naszych ministrów; miał się on żelić na postępek rządu francuzkiego, który, iak on utrzymuje, cierpiał to, iż w Paryżu zaciągano i formowano korpus ochotników z naszego narodu, celem dopomagania wychodcom hiszpańskim w ich przedsięwzięciach. Powiadają, że P. Ofalia był mało zadowolony objaśnieniami sobie danemi, i że prosił Króla o posłuchanie, dla przełożenia mu tychże zażaleń.

— Donoszą, iż rząd francuzki ma zebrać woyska na granicy hiszpańskiej. Kommandant placu i podintendent woieny miasta Perpignan zajmują się wykazaniem, iak wielka liczba ludzi może się mieścić w koszarach i budowach kommu-

nalnych. W tym zamiarze, zwiedzili nawet seminaryum dyceczalne.

— Przez postanowienie królewskie, pod datą 31 października, administracya pieczęci została przyłączoną do ministryum sprawiedliwości; i będzie iego oddziałem, pod nazwaniem oddziału pieczęci; ieneralny sekretarz pieczęci ma przybrać tytuł naczelnika tego oddziału. Od dnia 1 listopada, kommissya pieczęci została zniesiona, obowiązki iey będą przyłączone do rady administracyney, ustanowionej przy strażniku pieczęci, a obowiązki kommissarza królewskiego pieczęci Francyi będą spełniane przez jeneralnego sekretarza ministryum sprawiedliwości, bez dodatkowej płacy. To rozrządzenie zapewni skarbowi corocznego oszczędzenia 126,245 fr.

— Przez postanowienie królewskie, pod datą 6 listopada, propozycye, obmyślane przez kommissyą handlową, ustanowioną rozkazem z dnia 18 października, będą nadal odnaszanemi na radę przez ministra skarbu.

— W ministryum woyny czynnie się zajmują nowym projektem do prawa względem urzędzenia armii. Podług doszłych nas wiadomości, każdy obywatel, iakiebykolwiek obierał sobie powołanie, ma być uległym prawu zaciągu; azatym, nie ma wyjątkow dla uczniów seminaryów, szkół normalnych, nawet ci z pomiędzy uczniów szkoły politechnicznej, którzyby weszli do służb cywilnych, mają być zobowiązanymi dawać zastępcę; to zastępstwo ma być podciągnięciem pod pewne warunki: ażeby zostać przyiętym pod chorągwie, trzeba mieć najmniej 30 lat, umieć czytać i pisać, oraz złożyć formalne świadectwa władz municypalnych. Czas służby ma być określonym pięcią lat, zamiast ośmiu; armia ma się kompletnie składać z 500,000 ludzi, których tylko połowa będzie stała pod chorągwiami. Po dwóch latach, każdy żołnierz może mieć prawo do uwolnienia, ale w czasie wydalenia się swego z korpusu, nie ma pobierać, ani żołdu, ani odzieży od rządu. Czas służby został podobno ograniczonym do trzech lat dla zaciąganych ochotników, którzyby zostali wyzwolonymi z fakultetów, czyli laureatów akademickich. Szkoły woyskowe, teraz istniejące, mają być skassowane, a na ich miejsce będzie szkoła podofficerów, która będzie zapewne umieszczona w budowach St. Cyr.

— Xiężna Berry kazała do Edynburga, dokąd ma nie zadługo przybyć na mieszkanie, przewieźć część meblow i rzeczy, które miała w Paryżu i Rosny. Nspróżno więc wiele dziennikow ogłosiło, iż ta Xiężna miała zamiar przebywania w Londynie.

— Dziennik praw, dzisiay wydany, zawiera postanowienie królewskie, pod datą 14 października, które wyznacza kommissyą dla roztrząszenia dopomnień obywateli Stanów-Zjednoczonych, od Francyi, oraz obywateli francuzkich, od Stanów-Zjednoczonych. Kommissya ta składa się: z prezydenta, P. Wice-Hrabiego Lainé, para Francyi, oraz z PP. Jerzego Lafayette, Besay i Delesert, członków izby deputowanych; z P. d'Audiffrel, prezydenta izby rachunkowej i P. Pichon, radcy Stanu. Ułoży ona zasady, na których będzie mógł zostać uczyniony układ między dwoma temi krajami, na skutek rozpoczętych przez ministra Stanów-Zjednoczonych negocyacyj, z naszym rżdem.

— Przez postanowienie, kredyt tymczasowy dwóch millionow frankow, oparty na summach skarbu publicznego, został oddany pod rozporządzenie ministra, sekretarza stanu spraw wewnętrznych, w celu przeistoczenia, iako to: miliona pięciukroć sta tysięcy fran. na dalsze odbywanie tych robot około kanałow i żeglugi, na które pożyczki, upoważnione prawami: z dnia 5 sierpnia 1821 roku, i 14 sierpnia 1822, są wyczerpane, lub uznane za dostateczne. Czterykroć sto czterdzieści tysięcy fr. na urządzenie nowych robot kunsztowych i równanie ziemi, mianowicie w celu rozprzestrzenienia przybrzeża Pelletier. Sześćdziesiąt tysięcy fr. na wydatki nadzwyczajne, uczynione skutkiem utworzenia i ustanowienia ex-ministryum robot publicznych. Kredyt ten, z

zastąpieniem ostatecznego i zupełnego uregulowania przez prawo, do którego projekt już jest podany, będzie składał drugie dopełnienie trzydziestu dziewięciu milionów, ośmiokrotnie sta pięćdziesiąt tysięcy fr., pozwolonych przez prawo 2 sierpnia 1829, na potrzeby mostów, gościńców i kopalni, w budżecie ministerium spraw wewnętrznych, roku 1830.

— Zapewniając, iż Baron *Delaitre* został mianowany administratorem listy cywilnej, na miejsce Hrabiego *Montalivet*, powołanego na ministerium spraw wewnętrznych.

— Kommissya sądu parów, w instrukcyi sprawy ex-ministrów, hynajmniej się nie ogranicza roztrząsaniem zarzutów, wymienionych w akcie oskarżenia izby deputowanych; śledzenia iey rozciągają się, nie tylko do postanowień lipcowych, lecz nawet do wszystkich czynów, które się z niemi wiążą wprost lub ubocznie. Na tym systemacie, kommissarze sądu parów wzięli się do roztrząsania wszystkich aktów przygotowniczych; usiłowali przeniknąć pobudki szczególne wszystkich postanowień, które były przez ministerium przedsiębranemi, od dnia 18 sierpnia 1829. Ten krok, mający na celu wyświecenie, z większą dokładnością, oskarżonych postępów, pociągnie koniecznie za sobą długie zwłoki; trzeba się spodziewać processu, jednego z najzawilszych.

W *dzienniku paryżkim*, czytamy: „podług zdania osób, pospolicie dobrze wiedzących rzeczy, na radzie dnia 5, ma się odbywać roztrząsanie zasad nowego prawa obiorów: zasadami temi być mają: 1) Usunięcie wszelkich warunków obieralności; 2) Zniżenie censum elektorального do 200 fr.; 3) Przypuszczenie zdolności zapisanych do drugiej listy przysięgłych. Dla uproszczenia obioru stosownie do potrzeb i bogactwa miejscowego, każdego razu, kiedyby podług przyjętych zasad nie przypadał jeden elektor na stu mieszkańców, zostaną przyjęci jako elektorowie nawięcej podatku płacący. Mówią także o obiorze prezydenta izby deputowanych: ma bezpośrednio nastąpić wniesienie tego prawa.

— Zapewniając, iż 2000 prośb w dniu ostatniego przeglądu podano Królowi; co dzień do pałacu królewskiego przychodzi ich do 600.

— Zapewniając, iż do generała *Szneydera*, dowodzącego w Morei korpusem zajmującym, posłano, ażeby wrócił do Francyi, dla pełnienia ważnego obowiązku w ministerium wojny. (J.d.S.P.)

Paryż dnia 11 listopada.

Birża Paryżka dnia 10. Pięć od sta, 90 fr. 85; trzy od sta, 60 fr. 20; akcye bankowe, 1630 fr.; pożyczka królewska-hiszpańska, 43½; pożyczka haytańska 330 fr.

— Izba deputowanych, posiedzenie dnia 8. Prezydent komunikuje poselstwo izby parów, zawierające utrzymanie projektu do prawa względem uchylenia prawa z dnia 11 września 1807 roku, obejmującego pensye przyjęte na dniu 6. — Odesłano do wydziałów.

P. Pelet de la Lozère, przedstawia raport kommissyi, obowiązanej do roztrząśnienia projektu *P. Beniamina Constant*, odnoszącego się do wolnej professyi drukarza i księgarza. Kommissya zaleca przyjęcie, z kilkoma odmianami tego projektu, który uznaje za wolne wspomniane professye, obowiązując tylko tych, którzy zechcą nim się zajmować do uwiadomienia naprzód o tém prezydentów municypalności gminy, w której osiadają, a w Paryżu oznajmiając o tém Prefektowi Sekwany; drukarze będą obowiązani złożyć kaucyę na 25 000 fr. w Paryżu, a od 2,000 do 20,000 fr. w innych miastach, stosownie do ich ludności. Drukarze lub księgarze, którzy nie dopełnią wyżej wspomnianych formalności, ulegną karze pieniężnej od 1000 do 10,000 fr. i uwięzieniu od jednego do sześciu miesięcy dla pierwszych, dla drugich zaś kara pieniężna będzie od 100 do 1000 fr. i uwięzienie od sześciu dni do jednego miesiąca: prawdziwi posiadacze przywileju drukarskiego lub księgarskiego uwalniają się

od oświadczenia i od kaucyi. Izba zaleca wydrukowanie i rozdawanie rapportu.

Rozkaz dzienny jest dalszym roztrząsaniem projektu *P. Bavoux*. *P. André* referent w krótkich słowach zbiera ogólne roztrząśnienie, które zostało zamknięte na posiedzeniu dnia 6. (J.d.S.P.)

KRÓLEWSTWO ZJEDNOCZONYCH NIDERLANDÓW.

Haga d. 6 listopada.

Korpus powstańców, odparty od *Oostburga*, liczył około 2000 ludzi; pod rozkazami *Pontécoulant*; poniosł on znaczną stratę i opuścił terytorium Flandryi.

— Dnia 3, powstańcy probowali opanować twierdzę *Lillo*, ale się im nie udało to przedsięwzięcie. (J.d.S.P.)

Bruxella dnia 6 listopada.

Don Juan van Halen, dnia 30 października, przesłał z *Mons* do Gońca Niderlandzkiego (*Courrier des Pays Bas*) list, w którym się skarża nań, iż się zatrzymywał nad próżnymi wieściami, oraz zapewnia, że nigdy nie miał prostych lub ubocznych stosunków z żadnym członkiem domu *Oranii* lub familii *P. van Maanen*.

— Utworzono w *Antwerpii* kommissyą oszacowania strat, zrządzonych przez bombardowanie.

— Dowiadujemy się przez *Leodyum*, iż do portu antwerpskiego przybyło sześć fregat angielskich. (J.d.S.P.)

Lowanium dnia 2 listopada.

Miasto nasze jest w najsmutniejszy stan, i może teraz w całym Belgium nie ma miejsca, gdzieby było więcej niezachęcenia i mniej bezpieczeństwa. Zupełnie tu panuje pospólstwo naciemniejsze i najokrutniejsze, a wiadomo, jakich ono, w podobnym przypadku, dopuszcza się bezprawii. Jeżeli rząd tymczasowy nie zdoła położyć temu końca, niepodobna przewidzieć tego, co się stanie z częścią spokojną ludu; rzecz jest nagłą, a zgorzanie wrzącej bezkarności burzycielów hańbi Belgium. (J.d.S.P.)

Hamburg dnia 12 listopada.

Z *Rotterdamu* donoszą, że *Skalda* i brzegi prowincyi, w powstaniu będących, zostały przez postanowienie królewskie ogłoszonemi w stanie blokady.

— W *Brémie* zbito, jako fałszywą, nową wiadomość, przez obce gazety rozszalaną, iakoby zaburzenia wybuchnęły w tém mieście, i że podczas rozruchu wiele osób zostało wyrzuconych oknami.

— Podług ostatnich z *Londonu* wiadomości, *J. K. W.*, Xiążę *Cambridge*, dnia 4, wyjechał do *Hannoweru*, gdzie Xiążę ten jest spodziewany w dniu 9 lub 10 tego miesiąca. (J.d.S.P.)

ANGLIA.

London dnia 6 listopada.

Na posiedzeniu izby niższej, dnia 3go, podczas roztrząsania adresu, *P. Brougham* w długiej mowie mocno powstał przeciw temu, co on nazywa wdawaniem się Anglii w sprawy Belgium. Na posiedzeniu poprzedzającym zapowiedział na dzień 16ty wniosek, względem reformy parlamentu, oświadczaając, iż, w czasie całego przyszłego tygodnia, będzie zostawał w stosunkach z osobami, które podobno uczuły potrzebę iakiegokolwiek reformy, pomimo różności ich zdań a tego w tym przedmiocie. Dnia 3, wracając do swoich projektów reformy, świadczył się swoim przywiązaniem do konstytucyi, iż wcale nie myśli obalać, ale ogranicza się tylko na usiłowaniu przyprowadzenia iey znowu do swojego pierwotnego stanu mocy i chwały. „Precz ode mnie, rzekł on, wszelka myśl projektowania reformy radykalnej, albo, iak lepiej jeszcze nazwać ją można, rewolucyjnej.” Obfitość materii nie dozwala nam dać dzisiaj szczegółowego rozbioru mowy *P. Murray*, mianey na tén posiedzeniu, a do której zamierzamy sobie powrócić. (J.d.S.P.)